

Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançların ve Bağlanma Boyutlarının İlişki Doyumu Üzerindeki Yordayıcı Rolünün İncelenmesi¹

Examining the Predictive Role of Irrational Romantic Relationship Beliefs and Attachment Dimensions on Relationship Satisfaction

Tuğba SARI² Fidan Korkut Owen³

Başvuru Tarihi: 08.02.2016

Yayına Kabul Tarihi: 28.03.2016

Özet: Bu araştırmanın amacı; romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançların ve bağlanma boyutlarının ilişki doyumu üzerindeki yordayıcı rolünü incelemektir. Araştırma grubunu Ankara’da öğrenim gören ve romantik ilişkisi bulunan 434 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Öğrencilerin romantik ilişkilerle ilgili inançlarını ölçmek üzere Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (RAINÖ), bağlanma boyutlarını ölçmek için Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II ve ilişki doyumunu ölçmek için İlişki Doyum Ölçeği kullanılmıştır. Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ve bağlanma boyutlarının ilişki doyumu yordama gücünü incelemek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda; RAINÖ’nün “Aşırı Beklentiler”, “Farklı Düşünmek” alt boyutlarının ilişki doyumunu olumlu yönde; “Cinsiyet Farklılıkları” alt boyutunun ise ilişki doyumunu olumsuz yönde yordadığı ortaya çıkmıştır. Bağlanma boyutları olan kaygı ve kaçınmanın da ilişki doyumunu negatif yönde yordadığı saptanmıştır. Bununla birlikte kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre ilişki doyumu puanları daha yüksek bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: *romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, bağlanma boyutları, ilişki doyumu üniversite öğrencileri.*

Abstract: The aim of this research is to investigate if the attachment dimensions and irrational romantic relationship beliefs predicts relationship satisfaction or not. The study was carried out with 434 university students who are attending the education faculty of private university in Ankara. Irrational Romantic Relationship Beliefs Inventory (IRRBI) which was developed by Sarı (2008), was used to measure the beliefs of university students about romantic relationships and Experiences in Close Relationships-II in order to evaluate attachment dimensions was used. Furthermore, relationship satisfaction of university students was measured by Relationship Satisfaction Inventory. In order to determine the relationship satisfaction Multiple Regression Analysis was used. The results indicated that extreme expectations and thinking differently dimensions of irrational romantic relationship beliefs predicted relationship satisfaction positively whereas attachment dimensions and gender differences dimension of irrational romantic relationship beliefs predicted relationship satisfaction negatively. The level of relationship satisfaction of female students was found to be higher than male students.

Keywords: *irrational beliefs related with romantic relationship, attachment, relationship satisfaction, university students.*

Giriş

Yakın ilişkiler, içinde buldukları geçiş dönemi özelliği itibarıyla üniversite öğrencileri için oldukça önemlidir. Genç yetişkinliğe geçişin yaşandığı, ciddi bilişsel, sosyal ve duygusal değişimlerin meydana geldiği geç ergenlik dönemini kapsayan üniversite yıllarında yaşanan romantik ilişkiler bireyin gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır (Collins, 2003). Geç ergenlik dönemindeki romantik ilişkilerle ilgili yapılan araştırmaların bu dönemde yaşanan romantik ilişkilerin gençlerin yetişkin yaşamına daha iyi uyum sağlamak

¹ Bu çalışma ilk yazarın ikinci yazar danışmanlığında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde tamamladığı doktora tezinden üretilmiştir.

² Yrd. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, sari_t@ibu.edu.tr

³ Prof. Dr., Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, korkutfidan@yahoo.com

için gerekli davranışları geliştirmede çok önemli etkileri olduğunu ortaya koymaktadır sonuçları (Furjman ve Schaffer, 2003).

Romantik ilişkiler geç ergenlerin üstesinden gelmeleri gereken üç gelişim görevini gerçekleştirebilmeleri için bir temel sağlamaktadır (Collins, Welsh ve Furman, 2009; Erikson, 1968; Feldman ve Gowen, 1998). Bu gelişim görevleri; (a) biricik bir kimlik geliştirmek, (b) ilişki becerilerini geliştirmek ve karşı cinsle yakınlık kurmak, (c) cinsel istek ve dürtüleriyle sağlıklı bir şekilde baş etmektir. Bununla birlikte bu dönemin aşılması gereken gelişimsel krizi Erikson'a göre yakınlığa karşı soyutlanmadır. Yakınlık genç bireyin kendi kimliğini kaybetme korkusu yaşamaksızın açık, destekleyici ve duygusal bir ilişki kurabilme becerisi olarak tanımlanmaktadır. Soyutlanma ise bireyin ilişkilerden geri çekilmesi ve sağlıklı ilişkiler kuramayıp yalnız kalmasını ifade etmektedir. Bu nedenle geç ergenin sağlıklı romantik ilişkiler geliştirmesi gencin gelişimi açısından son derece önemlidir. Bu dönemde yaşanan sağlıklı romantik ilişkilerin gencin kişilik gelişiminde olumlu etkileri olduğunu ortaya koyan araştırmalar bulunmaktadır (Furjman ve Schaffer, 2003). Örneğin, romantik ilişkiye sahip olmanın öz-değer üzerinde de önemli bir rolü olduğu ortaya koyulmuştur (Connolly ve Konarsky, 1994). Bu dönemde yaşanan romantik ilişki deneyimlerinin yalnızca kimlik ve kişilik gelişiminde değil, evliliğin oluşumu ve sürmesinde önemli bir rol oynadığına inanılmaktadır (Erikson, 1968).

Sağlıklı romantik ilişki geliştirmek, yaşanan ilişkiden doyum alma düzeyi ile ilişkilidir (Metts ve Cupach, 1990; Stackert ve Bursik, 2003). Romantik ilişkilerin diğer tüm yakın ilişki türlerinde olduğu gibi, (a) bağlanma, sevgi ve aşk duyguları, (b) psikolojik ihtiyaçların karşılanması ve (c) karşılıklı bağlılık olmak üzere üç temel özelliği vardır. Ne var ki, bazı romantik ilişkiler bu temel özelliklerden tümüne sahip olmayabilmektedir (Hindle, 1979). İlişki doyumunun empatik davranış (Davis ve Oathout, 1987); problem çözme becerileri (Metts ve Cupach, 1990); iletişim tarzları (Olderbak ve igueredo, 2009) ve bağlanma stilleri (Towler ve Stuhlmacher, 2013) gibi değişkenlerle ilişkisi olduğu bulunmuştur. İlişki doyumunun önemli belirleyicilerden biri de romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlardır (Mets ve Cupach, 1990; Sullivan ve Schwebel, 1995; Saraç, Hamamcı ve Güçray, 2015; Stackert ve Bursik, 2003). Duygusal ilişkilerde sorun yaşayan bireylerin kendileri, eşleri veya ilişkileri hakkında yaygın gerçekçi olmayan inançları olduğunu belirten pek çok araştırma sonucu vardır (Eidelson ve Epstein, 1982). Bilişsel davranışçı yaklaşım, işlevsel olmayan inançlar ya da bilişsel çarpıtmalar olarak da adlandırılan akılcı olmayan inançların bireylerin işlevsel olmayan davranışlarının ortaya çıkmasında önemli bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır (Beck, 1976; Ellis, 1962). İlişkilerle ilgili inançlar bireylerin bir ilişkinin nasıl olması gerektiği ile ilgili düşünceleri, ilişkilerden beklentileri ve yaşanan olayları algılama biçimlerinden oluşmaktadır (Sullivan ve Schwebel, 1995). Akılcı ilişki inançları, ilişkiye dair gerçekleri yansıtmamasından dolayı bireyin ilişkiye uyumu ile ilişki doyumunu ve kişisel gelişimini arttırdığı için sağlığı geliştirici olarak kabul edilmektedir (Sullivan ve Scwebel, 1995). Öte yandan, akılcı olmayan ilişki inançları bireyin ilişkinin doğasına, kendisine ve diğerlerine ilişkin abartılmış, katı, mantıklı olmamakla birlikte değişmeye dirençli inançlar olarak tanımlanmaktadır (Ellis, 1986). Bilişsel yaklaşıma göre akılcı olmayan inançların sorunlu ilişkiler üzerinde önemli bir etkisi vardır (Ellis, Sichel Yeager, DiMattia ve DiGuiseppe, 1989; Epstein, Baucom ve Rankin, 1993;).

Romantik ilişkilerle ilgili alan yazınına bakıldığında, bireylerin taşıdıkları akılcı olmayan inançların ilişkilerini nasıl etkiledikleri üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir (Friedman ve Whisman, 1998; Metts ve Cupach, 1990; Moller ve Van Zyl, 1991). Araştırmacıların akılcı olmayan inançların özellikle ilişki doyumu ve uyumu üzerine etkilerini ortaya koymaya yönelik araştırmalar yaptıkları görülmektedir (Baucom, Epstein, Sayer ve Sher, 1989). Akılcı olmayan inançlar ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiyle ilgili olarak, Bradbury ve Fincham (1987) bu iki değişkenin birbiriyle olumsuz yönde anlamlı olarak ilişkili olduğunu bulmuştur. Bir başka deyişle, düşük evlilik doyumu ile akılcı olmayan inançları yüksek düzeyde taşıma arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır. Daha ileriki yıllarda başka araştırmacılar da benzer sonuçlar elde etmişlerdir (Metts ve Cupach, 1990; Moller ve Van Zyl, 1991; Moller ve Vander Merwe, 1997).

Kişilerarası ilişkiler alanında en çok tartışılan konulardan biri de bu gerçekçi ve işlevsel olmayan ilişki inançlarının bireylerin yaşamında nasıl geliştiğidir. Bu alandaki çalışmalar için çok uygun bir zemin oluşturması nedeniyle bağlanma kuramı araştırmacıların ilgisini çekmektedir. Yakın ilişkilerin insan gelişiminde temel bir role sahip olduğunu vurgulayan bağlanma kuramı, bağlanma örüntülerinin çocukluk döneminde şekillendiğini ve yetişkin yaşamdaki beklentileri, inançları, ikili ilişkileri ve duygu yönetme süreçlerini etkilediğini ortaya koymaktadır (Bowlby 1969,1980). Bebeklikte bakım veren kişiyle kurulan ilişkinin özellikleriyle şekillenen bağlanma örüntüleri yaşamındaki yakın ilişkilerin doğasını belirlemektedir (Mikulincer ve Shaver, 2007). Bowlby (1980), bireyin erken yaşlarda bakım veren kişiyle kurduğu olumlu etkileşim sonucunda bireyde değerli olma duygusunun oluştuğunu, böylelikle bireyin hem kendisine hem de diğerlerine ilişkin olumlu beklentiler (güvenli bağlanma) geliştirebildiğini belirtmektedir. Bunun tam tersi durumda yani bireyin bakım veren kişi ile olumsuz bir etkileşim geliştirmesi ve ihtiyaçlarının karşılanmamış olması durumunda, bireyde benliğine ve çevreye ilişkin olumsuz beklentiler ve inançlar gelişmektedir (Bowlby, 1979).

Ergen ve yetişkin yakın ilişkilerinde bağlanmanın rolünü inceleyen Bartholomew ve Horowitz (1991), Bowlby'nin (1979) bağlanma sisteminin benliğe ve başkalarına ilişkin zihinsel modelleri, başka bir deyişle içsel çalışan modelleri içerdiği görüşünden yola çıkarak "Dörtlü Bağlanma Modeli" (DBM) adı verilen bir model ileri sürmüşlerdir. Bu araştırmacılara göre, (1) güvenli bağlanma biçimi kişinin kendisi ve başkalarına ilişkin algılarının olumlu olduğu biçimdir. Kişinin kendisi hakkındaki değersizlik duygularına (olumsuz benlik modeli) başkalarına ilişkin olumlu değerlendirmelerin (olumlu başkaları modeli) eşlik ettiği biçim ise (2) saplantılı biçim olarak tanımlanmıştır. Benliğe ilişkin algıların olumlu, başkalarına ilişkin algıların olumsuz olduğu bağlanma örüntüsü (3) kayıtsız biçim olarak tanımlanmıştır. Son olarak, her iki zihinsel modelin de olumsuz olduğu bağlanma örüntüsüne (4) korkulu/kaygılı biçim adı verilmiştir. Son yıllarda çok yeni de olsa araştırmacılar bağlanmayı stil olarak ele almaktansa kaygı ve kaçınma olmak üzere iki boyut çerçevesinde değerlendirmeye başlamışlardır (Brennan, Clark ve Shaver, 1998). Brennan ve arkadaşları (1998) en sık kullanılan bağlanma ölçeklerin maddelerini bir araya getirip maddelere faktör analiz uygulayarak, yetişkin bağlanma davranışlarının "bağlanmaya ilişkin kaygı" ve "bağlanmaya ilişkin kaçınma" olarak iki boyutta tanımlanabileceğini göstermişlerdir. Bağlanma örüntülerini stil olarak ele alındığında bu stillerin değişmeye son derece dirençli olması araştırmacıları bağlanmayı boyut düzeyinde ele almaya yönlendirmektedir. Bağlanma stilleriyle ilgili araştırmaların (Bartholomew & Horowitz, 1991; Collins & Read, 1990; Shaver, Collins, & Clark, 1996; Sroufe, 1983) sonuçlarına genel olarak bakıldığında, her bir güvensiz bağlanma örüntüsünün farklı kişilik özellikleriyle, farklı düzeyde ve türde kişiler arası problemlerle ilişkili olduğu görülmektedir. Yüksek kaygıya sahip bireylerin, yakın ilişkilerde bağımlılık, öz benlikle ilgili olumsuz değerlendirme, reddedilme ve terkedilme korkusu ile karakterize edilirken; yüksek kaçınmanın, diğer insanlara güvensizlik, işlerini tek başına yapma, yakınlıktan uzak durma ile karakterize edildiği görülmektedir (Mikulincer ve Sahver, 2007).

Son yıllarda araştırmacıların, bağlanma örüntülerinin akılcı olmayan romantik ilişki inançları ile ilişkisini de inceledikleri görülmektedir. Örneğin Stackert ve Bursik (2003) güvensiz bağlanma stiline sahip üniversite öğrencilerinin daha fazla akılcı olmayan ilişki inancına sahip olduğunu bulmuşlardır. Daha önce aktarıldığı gibi akılcı olmayan ilişki inançlarının ilişkiler üzerindeki olumsuz etkilerini açık bir şekilde ortaya koyan araştırmaların bulunduğu görülmektedir. (Metts ve Cupach, 1990; Moller ve Van Zyl, 1991; Moller ve Vander Merwe, 1997). Sonuç olarak Batı alan yazının da hem bağlanma boyutlarının hem de akılcı olmayan romantik ilişki inançlarının ilişki doyumu ile ilişkisinin araştırıldığı görülmektedir. Ülkemizde ise son yıllarda araştırmacıların üniversite öğrencilerinde romantik ilişkilerle ilgili olarak, ilişki inançları (Gizir, 2014; Küçükarslan ve Gizir, 2014) ve ilişki doyumu (Beştav, 2007; Saraç, Hamamcı ve Güçray, 2015) üzerine araştırmaların yapılmaya başlandığı izlenmektedir. Bu araştırmada ise romantik ilişkisi olan üniversite öğrencilerinde bağlanma boyutları ile romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançları bir arada ele alınarak bu değişkenlerin ilişki doyumu üzerindeki yordayıcı rolleri incelenmiştir.

Yöntem

Bu araştırma betimsel bir çalışmadır. Araştırmada bağımsız değişkenler ve bağımlı değişken arasındaki ilişkileri incelemek için ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırma Grubu

Araştırma grubunu Ankara'da özel bir üniversitede öğrenim göre 296'sı (%68) kadın, 138'i (%32) erkek olmak üzere romantik ilişkisi olan 434 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Başlangıçta 803 öğrenciye ulaşılmış da olsa bu kişiler içinden araştırmanın yapıldığı dönemde romantik bir ilişkisi olan 502 öğrenci araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Ancak 502 öğrenciden 68 öğrenci yanıt kağıdını eksik doldurmalardan dolayı analize alınmamıştır. Araştırma grubunda yer alan öğrencilerin yaşları 17 ile 35 arasında değişmektedir ve yaş ortalaması 21.48'dir.

Veri Toplama Araçları

Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (RAİNÖ): Sarı (2008) tarafından geliştirilen Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (RAİNÖ), üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerle ilgili sahip oldukları akılcı olmayan inançları ölçmektedir. Ölçek, 30 maddeden ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. *Aşırı Beklentiler (AB)*: Sekiz maddeden oluşan bu boyut ilişkiden ve birlikte olunan kişiden beklenen gerçekçi olmayan beklentileri anlatan ifadelerin olduğu bir boyuttur. Bu alt boyutun iç tutarlık katsayısı .81 olarak bulunmuştur. *Sosyal Zaman Kullanımı (SZK)*: Altı maddeden oluşan bu boyut sosyal ve serbest zaman etkinlikleriyle ilgili gerçekçi olmayan beklentileri ifade eden maddelerin ortaya çıktığı boyuttur. Bu alt boyutun iç tutarlık katsayısı .78 olarak bulunmuştur. *Zihin Okuma (ZO)*: Altı madden oluşan bu boyut ilişki içinde olan kişilerin birbirlerinin duygu ve düşüncelerini ifade edilmesine gerek kalmadan zihin okunuyormuşçasına anlamaları yönünde gerçekçi olmayan beklentilerin ifade edildiği maddelerin ortaya çıktığı boyuttur. Bu alt boyutun iç tutarlık katsayısı .78 olarak bulunmuştur. *Farklı Düşünmek (FD)*: Bu boyut birlikte olan kişilerin olaylar hakkında birbirinden farklı düşünceler taşımalarının yıkıcı olduğuna dair gerçekçi olmayan inançları kapsamaktadır. Bu alt boyutun iç tutarlık güvenilirlik katsayısı .69'dur. *Fiziksel Yakınlık (FY)*: Üç maddeden oluşan bu boyut fiziksel yakınlığa ilişkin gerçekçi olmayan ifadelerin ortaya çıktığı boyuttur. Bu alt boyutun güvenilirlik katsayısı .53 olarak bulunmuştur. *Cinsiyet Farklılıkları (CF)*: Üç madde bulunan bu boyutta cinsiyet farklılıklarının ilişkiye etkinse ilişkin gerçekçi olmayan ifadelerin ortaya çıktığı boyuttur. Bu alt boyutun iç tutarlık katsayısı da .53'tür. Ölçeğin genel toplam puanının güvenilirliği belirlemek için hesaplanan Cronbach alfa değeri .84, test-tekrar test güvenilirlik katsayısı ise .85'tir. RAİNÖ'nin benzer ölçekler geçerliliğini hesaplamak amacıyla Türküm (2003) tarafından geliştirilen Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (AOİÖ) ile Hamamcı ve Büyüköztürk (2003) tarafından geliştirilen İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği (İBÇÖ) kullanılmıştır.

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II (YİYE-II): Bağlanma boyutlarını ölçmek Fraley, Waller ve Brennan (2000) tarafından geliştirilen Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II (YİYE-II) kullanılmıştır. YİYE-II, Brennan ve arkadaşları (1998) tarafından geliştirilen Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri'nin (YİYE) madde tepki kuramı temelinde değiştirilmiş halidir. Fraley ve arkadaşları, madde tepki kuramı temelinde geliştirilen bir bağlanma ölçeğinin daha yüksek ölçüm duyarlılığına sahip olacağı ve daha güvenilir sonuçlar alınacağını öngörmüşlerdir. Brennan ve arkadaşları tarafından (1998) tarafından oluşturulan madde havuzunu kullanan Fraley ve arkadaşları, madde tepki kuramına göre yaptıkları analiz sonucunda en yüksek ayırt etme değerine sahip 18 kaygı ve 18 kaçınma maddesi seçmişler ve 36 maddelik YİYE-II'yi oluşturmuşlardır. Ölçekteki her bir madde Likert tipi 7 dereceli (1=hiç katılmıyorum, 7=kesinlikle katılıyorum) değerlendirilmektedir. İlgili boyutları ölçen maddeler ayrı ayrı toplanıp ortalamaları alınarak her bir katılımcı için kaygı ve kaçınma puanları hesaplanmaktadır. YİYE-II'in Türkçe'ye uyarlaması Selçuk

ve ark. (2005) tarafından yapılmıştır ve faktör yapısı açısından beklenen bulgular elde edilmiştir. Analiz sonuçları ölçeğin orijinal ölçekte olduğu gibi kaygı ve kaçınma olmak üzere iki boyuttan oluştuğunu ve iki faktörün toplam varyansın % 38'ini açıkladığı bulunmuştur. Ölçeğin kaygı ve kaçınma alt boyutlarının iç tutarlılık katsayıları sırasıyla .90 ve .86 bulunmuştur. Ölçeğin kaygı boyutunun .82, kaçınma boyutunun da .81 oranında test-tekrar test güvenilirliğine sahip olduğu saptanmıştır. Bu araştırma için ölçeğin yeniden hesaplanan Cronbach Alfa katsayısı kaygı ve kaçınma alt boyutları için sırasıyla 0.84 ve 0.78 olarak bulunmuştur.

İlişki Doyumu Ölçeği (İDÖ): İDÖ, romantik ilişkilerde ilişki doyumunu ölçmek amacıyla Hendrick (1988) tarafından geliştirilen yedi maddelik 7 basamaklı Likert tipi ölçektir. Türkçe uyarlaması Curun (2001) tarafından duygusal beraberliği olan 140 üniversite öğrencisi ile yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda ölçeğin tek bir faktör altında toplandığı bulunmuştur. İDÖ'nün iç tutarlılık katsayısı .86'dır. Ölçekteki iki madde ters puanlanmakta ve puanların artması ilişki doyumunun arttığını göstermektedir. Bu araştırma için yeniden hesaplanan güvenilirlik katsayıları Cronbach Alfa katsayısı 0.83 olarak hesaplanmıştır.

İşlem

Araştırma için gerekli izinler alındıktan sonra uygulamalar Ankara'da özel bir üniversitenin Eğitim fakültesine devam eden araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrencileri ile sınıf ortamında gerçekleştirilmiştir. Uygulamadan önce öğrencilere, araştırmanın amacı açıklanmış ve ölçme araçları hakkında bilgiler verilmiştir. Ayrıca öğrencilere ölçme araçlarını içten bir şekilde yanıtlamaları ve cevapların gizli tutulacağı, isteyen öğrencilerin sonuçları araştırmacıdan öğrenebileceği söylenmiştir. Uygulama süresi yaklaşık 30 dakika sürmüştür.

Veri Analizi

Diğer araştırma problemlerine cevap bulmak için frekans, yüzde, ortalama ve benzeri betimsel istatistikler yanında çoklu regresyon analizi işe koşulmuştur. Hata payı üst sınırı .05 olarak kabul edilmiştir. Analizler için SPSS yazılımı kullanılmıştır.

Bulgular

Bağlanma boyutlarının (kaygı ve kaçınma) ve romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançların alt boyutlarının (AB, SZK, ZO, FD, FY VE CF) ilişki doyumu üzerindeki yordayıcı gücünü araştırmak için için çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Bağımlı değişken olarak, ilişki doyumu alınmıştır. Çoklu regresyonun sayıltıları incelenmiş ve sayıltıların büyük ölçüde sağlandığı görülmüştür. Yapılan regresyon analizinde R² değeri 0.23 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, ilişki doyumu puanlarındaki varyansın %23'ünün cinsiyet, kaçınma, kaygı, cinsiyet farklılıkları, aşırı beklentiler ve farklı düşünmek boyutlarıyla açıklandığını göstermektedir. Regresyon katsayıları Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1. *RAİNÖ'nün Alt Boyutlarının ve Bağlanma Boyutlarının İlişki Doyumunu Yordamasına İlişkin Regresyon Modeli Katsayıları*

Bağımsız Değişken	B	SH _B	β	t
Cinsiyet	.65	.41	.07	1.56*
Kaçınma	-.09	.02	-.21	-4.27**
Kaygı	-.04	.01	-.16	-3.50**
AB	.20	.05	.22	3.00**

SZK	-.05	.11	-.031	.57
FY	-.26	.16	-.088	1.62
ZO	.12	.13	.057	1.13
CF	-.25	.008	-.151	-3.31**
FD	.25	.08	.14	3.00**

* p<.05 **p<.01

Regresyon katsayılarına bakıldığında aşırı beklentiler ($\beta = .22$, $p < .01$) ve farklı düşünmekle ($\beta = .14$, $p < .01$) ilgili akılcı olmayan inançlar arttıkça ilişki doyumunun da arttığı görülmektedir. Kaçınma ($\beta = -.21$, $p < .01$), kaygı ($\beta = -.16$, $p < .01$) ve cinsiyet farklılıkları ($\beta = -.15$, $p < .01$) değişkenleri arttığında ise ilişki doyumu değişkeni azalmaktadır. Ayrıca, yordayıcı değişkenler üzerinde aynı seviyede bulunan kimseler göz önüne alındığında, kestirilen ilişki doyumu değerlerinin kadınlarda daha düşük olduğu söylenebilir. Standartlaştırılmış regresyon katsayıları incelendiğinde, en güçlü yordayıcıların kaçınma ve aşırı beklentiler değişkenleri olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, kaçınma, kaygı, cinsiyet farklılıkları, ilişki doyumunu negatif yönde, aşırı beklentiler ve farklı düşünmek ise ilişki doyumunu pozitif yönde yordamaktadır.

Tartışma

Araştırmanın, ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançların aşırı beklentiler ve farklı düşünme alt boyutlarının ilişki doyumunu olumlu yönde yordadığı şeklindeki bulgusunun alan yazınında daha önce özellikle Batı'da yapılmış araştırma bulgularıyla tutarlı olmadığı görülmektedir. Örneğin, Emmelkamp ve ark. (1986) araştırmalarında ilişkinin doğası ile ilgili gerçekçi olmayan ya da çarpıtılmış inançların evlilik doyumunu olumsuz yönde etkileyen en önemli değişkenlerden biri olduğunu bulmuştur. Sullivan ve Schwebel (1995), yaptıkları bir çalışmada genç yetişkinlerin ilişkinin geleceğine yönelik olan beklentilerini, ilişkiye dair akılcı olmayan inançlarını ve ilişkilerindeki doyumlarını inceledikleri araştırmalarında sözü edilen değişkenler arasında negatif yönde bir ilişki olduğunu belirlemişlerdir. Möller ve Van der Merwe (1997) de evli bireylerle yaptıkları araştırmalarında eşlerden birinin veya her ikisinin birden ilişki ile ilgili beklentilerinin karşılanmaması durumunda eşlerde doyumsuzluğun ortaya çıktığını bulmuşlardır.

Sözü geçen bulgunun alan yazınında benzer araştırmalarının bulgularıyla tutarlı olmamasının bir nedeni kültürel faktörler olabilir. Nitekim Goodwin ve Gains (2004) yılında yaptıkları araştırmalarında Batı toplumları ile Doğu toplumları arasında romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasında farklılıklar olduğunu ortaya koymuşlardır. Ülkemizde yapılan bir araştırmada, Saraç, Hamamcı ve Güçray (2015), üniversite öğrencilerinde aşırı beklentiler alt boyutunun ilişki doyumunu bu araştırma bulguları ile benzer bir şekilde olumlu yönde yordadığını, farklı düşünmek altı boyutunun ise bu araştırma bulgularında farklı olarak ilişki doyumunu negatif yönde yordadığını tespit etmişlerdir. Bu konuda durumun aydınlatılabilmesi için konuyla ilgili daha çok araştırma yapmaya gerek olduğu düşünülebilir. Bu araştırma bulgularının ileride yapılacak araştırma bulgularıyla desteklenip desteklenmeyeceğinin araştırılması gerekmektedir. Bireyci bir kültür olmaktan çok toplulukçu bir kültür olarak kabul edilen kültürümüzde (İmamoğlu, 1998) ilişkiden beklentilerin yüksek olmasının ve benzer düşüncülerinin tarafların birbirlerine olan bağlılığını pekiştiriyor olabileceği düşünülebilir. Örneğin, 'birlikte olduğum kişi benimle maddi ve manevi her şeyini paylaşmalı' vb. akılcı olmayan inançlar özellikle genç yetişkinlerde 'bizlik' kavramına ilişkin duygu ve düşüncelerini pekiştiriyor olabilir. Bu da ilişki doyumunu arttırıyor olabilir.

Bu bulgunun bir başka nedeni de araştırmaya dâhil olan katılımcıların yaş ortalamasının önceki araştırmalardaki katılımcıların yaş ortalamasına göre daha küçük olması ve buna ilaveten katılımcıların içinde buldukları romantik ilişki türünün evlilik değil de flört olması olabilir. Daha önce bu konuda

yapılan araştırmaların büyük bir kısmı evli çiftlerle yürütülmüştür. Bu araştırmanın katılımcıları olarak üniversite öğrencileri içinde buldukları gelişim dönemi itibariyle romantik ilişkilerini evli bireylere göre daha tutkulu yaşıyor olabilirler. Dolayısıyla ilişkilerinde farklı düşünmek ve hareket etmek yerine bir hareket etmek ve benzer düşünceler geliştirerek birbirlerini sahiplenmeye çalışıyor olabilirler. Bu durumdan dolayı ilişkilerinde yüksek doyum hissediyor olabilirler. Romantik ilişkilerin ilk dönemlerinde ilişki doyumunun genellikle yüksek olması beklenebilir. Dolayısıyla öğrenciler aşırı beklentiler ve farklı düşünmekle ilgili akılcı olmayan inançlara sahip olsalar da ilişkilerinin “heyecanlı” döneminde bulunmaları sebebiyle bu akılcı olmayan inançlar onların ilişki doyumunun artmasına neden oluyor olabilir.

Sözü edilen bulgunun bir diğere nedeni ise araştırmaya dâhil olan katılımcıların ilişki doyum ortalamasının ($\bar{x} = 23.8$) yüksek olması olabilir. Alan yazınında bu görüşü destekleyen araştırmalara rastlanmaktadır. Örneğin, Möller ve Vander Merwe (1997), evlilik uyumu yüksek olan eşlerle düşük olan eşler arasında farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Möller ve Vander Merve'nin araştırma bulgularına göre, romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan ilişki inançları evlilik uyumu düşük olan eşlerde evlilik mutsuzluğunu yordarken evlilik uyumu yüksek olan eşlerde yordamamaktadır. Türkiye’de yapılan bir araştırmada, Hamamcı (2005) da, düşük evlilik uyumu yaşayan evli bireylerin yüksek evlilik uyumu olanlara göre daha fazla akılcı olmayan inançlara sahip olduklarını belirtmektedir.

Bir diğere araştırma bulgusu cinsiyet farklılıklarına ilişkin akılcı olmayan inançların ilişki doyumunu olumsuz yönde yordadığıdır. Bu bulgu beklendik ve alan yazınıyla paralellik gösteren bir bulgudur. Akılcı olmayan ilişki inançları ile ilişki doyumunu arasındaki ilişkileri araştıran araştırmaların sonuçlarına genel olarak bakıldığında, söz konusu inançlar ile ilişki doyumunu arasında olumsuz bir ilişki bulunduğu görülmektedir (Bradbury ve Fincham, 1990; Debord, Romans ve Kreshok, 1996; Hamamcı, 2005; Metts ve Cupach, 1990; Möller ve Van Zyl, 1997; Nurdan, 2005; Saraç, Hamamcı ve Güçray, 2015). Toplum tarafından genele olarak iki farklı cins için atfedilen özelliklerin olduğu bilinmektedir. Örneğin kadınların duygusal oldukları ve biyolojik olarak farklı oldukları ve bundan dolayı erkeklerin kadınları anlayamayacağı inancı çiftlerin iletişimlerini olumsuz etkileyebilir ve ilişkilerinde çatışmalar yaşamalara neden olabilir. Benzer bir şekilde erkeklerin kadınlar kadar duygusal olmadıkları dolayısıyla empati kuramayacaklarına dair inançlar çiftlerin birbirleriyle yakınlaşmalarını önleyebilir. Sonuç olarak, cinsiyet farklılıklarına ilişkin akılcı olmayan inançlar bireylerin ilişki doyumlarını olumsuz etkilemiş olabilir.

Araştırmanın diğere bir bulgusu bağlanmanın kaygı ve kaçınma boyutlarının ilişki doyumunu negatif yönde yordamasıdır. Bulgulara kaçınma ilişki doyumunun en önemli yordayıcısı olarak bulunmuştur. ‘Kaçınma’ başkalarına yakınlığı sınırlı tutma, fiziksel ve duygusal bağımsızlığı koruma arzusunu ifade etmekten, ‘kaygı’ gereksinim duyulduğunda eşin ulaşılabilir ve destekleyici olmayabileceğine ilişkin endişeyi kapsamaktadır (Rholes, Simpson, Campbell ve Grich, 2001). Söz edilen boyutların kuramsal olarak tanımlanan özellikleri dikkate alındığında ilişki doyumunu olumsuz yönde yordamasının beklendik bir sonuç olduğu söylenebilir. Brennan ve ark (1998) yürüttükleri araştırmalarında kaçınma boyutundan yüksek puan alan bireyler romantik ilişkilerinde duygusal olarak mesafeli olduğunu saptamışlardır. Sözü edilen araştırmada, kaygı boyutundan yüksek puan alan bireylerin ise romantik partnerlerine ilişkin birbiriyle tutarsız düşüncelere sahip oldukları ve ilişkilerinde düşük düzeyde güven ve doyum yaşadıkları bulunmuştur. Dörtlü Bağlanma Modeli çerçevesinde bağlanmayı boyut olarak değil de stil olarak ele alan araştırma sonuçlarına göre kaçınma boyutundan yüksek puan almayı gerektiren kayıtsız bağlanma stiline ilişki doyumunu ile olumsuz güçlü bir korelasyona sahip olduğunu bulunmuştur (Collins ve Read, 1990; Feeney, Noller ve Callan, 1994; Kirkpatrick ve Davis, 1994). Dolayısıyla bu araştırma bulgusu bağlanmayı stiller açısından ele alan araştırma bulgularıyla da tutarlılık göstermektedir.

Bu araştırmanın diğere bir bulgusu da cinsiyetin ilişki doyumunu yordamada önemli bir değişken olduğudur. Bulgulara kız öğrencilerin ilişki doyumları daha düşüktür. İlgili alan yazını incelendiğinde romantik ilişki

doyumunu ile cinsiyet arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaların bazıları kadın ve erkek arasında ilişki doyumunu açısından farklılık bulunmadığı rapor ederken (Hamamcı, 2005; Sackert ve Bursik, 2002; Saraç, Hamamcı ve Güçray, 2015), diğerleri kadınların ilişki doyumunun erkeklerden daha düşük olduğunu ortaya koymaktadır (Collins ve Read, 1990; Debord, Romans ve Krieshok, 1996; Kirkpatrick ve Davis, 1994). Bu konuyu aydınlatmak için ülkemizde ileride yapılacak olan araştırmalara ihtiyaç olduğu düşünülebilir.

Sonuç ve Öneriler

Yurt dışında romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ve ilgili olduğu değişkenlerin ele alındığı çok sayıda araştırmaya rastlanmaktadır. Türkiye’de ise bu konu ile ilgili çalışmaların yeni başlamış olması bu alanda yapılacak daha çok çalışmaya ihtiyaç duyulmasına neden olmaktadır. Gelecekte yapılacak araştırmalarda farklı araştırma gruplarında benzer araştırma soruları yeniden araştırılabilir. Bu araştırma bulguları bazı yönleriyle Batı alan yazınında yapılan çalışmaların bulgularından farklılık gösterdiğinden romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançların doğu kültürlerindeki anlamını ortaya çıkarmak üzere kültürlerarası araştırmalar yapılabilir. Bu çalışma, tarama türü bir araştırmadır. İleride bu konularla ilgili deneysel çalışmalar yapılabilir. Üniversitelerin psikolojik danışma merkezlerinde öğrencilerin romantik ilişkilerdeki problemlerle baş etmek ve sağlıklı yakın ilişkiler geliştirmelerine yardım etmek üzere grupla psikolojik danışmanlık hizmetleri sunulabilir.

Kaynaklar

- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of four category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61 (2), 226-244.
- Baucom, D. H., Epstein, N., Sayers, S., & Sher, T. S. (1989). The role of cognitions in relationships: Definitional, methodological and conceptual issues. *Journal of Counseling and Clinical Journal*, 57, 31-38.
- Bradbury, T.N. & Fincham, F.D. (1987). Assessing the effects of behavioral marital therapy: Assumptions and measurement strategies. *Clinical Psychology Review*, 7, 525-538.
- Beck, A. (1976). *Cognitive therapy and emotional disorder*. New York: Basic Books.
- Beck, J. (2001). Bilişsel terapi temel ilkeler ve ötesi. Ankara: Türk Psikologlar Derneği
- Beştav, G. (2007). *Romantik ilişki doyumunu ile cinsiyet, bağlanma stilleri, rasyonel olmayan inançlar ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Brennan, K. A., Clarck, C. L. & Shaver, P. R. (1998). Self-report measurement of adult attachment: An integrative overview. J. A. Simpson., W. S. holes (Eds.), *Attachment Theory and Close Relationships* (p.46-76) Newyork: Guilford Press.
- Bowlby, J. (1979) *Attachment and loss: Vol.1. Attachment*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1980). *Attachment and loss: Vol.3. Loss*. New York: Basic Books.
- Collins, W.A. (2003). More and myth: the developmental significance of romantic relationships during adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 13(1), 1-24.

- Collins, W. A., Welsh, D., P. & Furman, W. (2009). Adolescent romantic relationship. *Annual Reviews of Psychology*, 60, 631-652.
- Colins, N. L., & Read, S.J. (1990). Adult attachment, working models and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59, 644-663.
- Connolly, J., & Konarski, R. (1994). Peer self-concept in adolescence: Analysis of factor structure and of associations with peer experience. *Journal of Research in Adolescence*, 4, 385-403.
- Corey, G. (2000). *Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy*. Fifth edition. Monterey/California: Brooks/Cole Publishing Company.
- Curun, F. (2001). *The effects of sexism and sex role orientation on relationship satisfaction*. Unpublished doctoral thesis, Middle East Technical University, Institute of Social Sciences, Ankara.
- Davis, M. H., & Oathout, H.A. (1987). Maintenance of satisfaction in romantic relationships: empathy and relational competence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 53(2), 397-410.
- Debord, J., Romans, S. C., & Krieshok, T. (1996). Predicting dyadic adjustment from general and relationship-specific beliefs. *Journal of Psychology*, 130, 263-280.
- Eidelson, R. J., & Epstein, N. (1982). Cognition and relationships maladjustment: Development of a measure of dysfunctional relationships beliefs. *Journal of Counseling and Clinical Psychology*, 50, 715-720.
- Ellis, A. (1962). Rational Psychotherapy. *Journal of General Psychology*, 59, 35-49
- Ellis, A. (1986). Rational emotive therapy applied to relationships therapy. *Journal of Rational Emotive Behavior Therapy*, 4, 14-21.
- Ellis, A., Sichel, J., Yeager, R., DiMattia, D. & DiGuiseppe, R. (1989). *Rational Emotive Couples Therapy*. New York: Pergmanon.
- Epstein, N., Baucom, D.H. & Rankin, L.A. (1993). Treatment of marital conflict: a cognitive– behavioral approach. *Clinical Psychology Review*, 13, 45-57.
- Epstein, N. & Eidelson, R.J. (1981). Unrealistic beliefs of clinical couples: Their relationship to expectations, goals, and satisfaction. *American Journal of Family Therapy*, 9(4), 13- 22.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: youth and crisis*. New York: Norton.
- Feeney, J.A., Noller, P., & Callan, V.J. (1994). Attachment style, communication and satisfaction in the early years of marriage. K. Bartholomew., D. Perlman. (Eds.), *Attachment Processes in Adulthood*, Vol: 5, U.S.A: Jessica Kingsley Publishers.
- Feldman, S. S. & Gowen, L. K. (1998). Conflict negotiation tactics in romantic relationships in high school students. *Journal of Youth and Adolescence*, 27, 691-717.
- Fraley, R.C., Waller, N.G., & Brennan, K.A. (2000). An item response theory analysis of self-report measures of adult attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78,350-365.

- Friedman, M.A. & Whisman, M.A. (1998). Interpersonal Problem Behaviors Associated with Dysfunctional Attitudes. *Cognitive Therapy & Research*, 22, 149- 160.
- Furjman, W., & Schaffer, L. (2003). The role of romantic relationships in adolescent development. In P. Florsheim (Ed.), *Adolescent romantic relations and sexual behavior: Theory, research, and practical implications*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Gizir, C. A. (2013). Üniversite öğrencilerinin ilişki inançlarının cinsiyet ve romantik ilişki yaşama durumlarına göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 38 (170), 372-383.
- Goodwin, R., & Gaines, S. O. (2004). Relationships beliefs and relationship quality across cultures: Country as a moderator of dysfunctional beliefs and relationship quality in three former communist societies. *Personal Relationships*, 11, 267–279.
- Hamamcı, Z. (2005). Dysfunctional relationship belief in marital satisfaction and adjustment. *Social Behavior and Personality*, 33 (4), 313- 328.
- Hendrick, S. S. (1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and Family*, 50, 93-98.
- Hinde, R.A. (1979). *Toward understanding relationships*, London: Academic Press.
- İmamoğlu, E.O. (1998). Individualism and collectivism in a model and scale of balanced differentiation and integration. *Journal of Psychology*, 132, 95-105.
- Kirkpatrick, L.A, & Davis, K.E. (1994). Attachment style, gender, and relationship stability: A longitudinal analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66, 502-512.
- Küçükarslan, M. ve Gizir, C. A. (2013) Romantik İnançlar Ölçeği'nin uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 461-469.
- Metts, S. ve Cupach, W.R. (1990). The influence of relationship beliefs and problem-solving responses on satisfaction in romantic relationships. *Human Communication Research*, 17(1), 170-185.
- Mikulincer ve Shaver (2007). Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2007b). Boosting attachment security to promote mental health, prosocial values, and inter-group tolerance. *Psychological Inquiry*, 18, 139-156.
- Moller, A. T., & Van Zyl, P. D. (1991). Relationships beliefs, interpersonal perception and marriage adjustment. *Journal of Clinical Psychology*, 47, 28-33.
- Moller, A. T. & Van der Merwe. (1997). Irrational beliefs, interpersonal perception and marital adjustment. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive Behavior Therapy*, 15(4), 269-279.
- Nurdan, G. (2005). *İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar ve Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumuna Etkisi*. Ankara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Olderbak, S. & Figueredo, A.J. (2009). Predicting romantic relationship satisfaction from life history strategy. *Personality and Individual Differences*, 46, 604–610.

- Rholes, W.S., Simpson, J.A., Campell, L. & Grich, J. (2001). Adult attachment and transition to parenthood. *Journal of Personality and Social Psychology*, 81, 421-435.
- Saraç, A., Hamamcı, Z & Güçray, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunun yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43), 69-81.
- Sarı, T. (2008). *Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, bağlanma boyutları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler*. Yayımlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sroufe, L. A. (1983). *Infant-caregiver attachment and patterns of adaptation in preschool: The roots of maladaptation and competence*. In M. Perlmutter (Ed.), *Minnesota symposium in child psychology*, 16, 41-91. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N., & Uysal, A. (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II'nin Türk Örneğinde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 1-11.
- Stackert, R.A. & Bursik, K. (2003). Why I unsatisfied? Adult attachment style, gendered irrational relationship beliefs, and young adult romantic relationship satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 34, 1419- 1429.
- Sullivan, B.F. & Schwebel, A. I. (1995). Relationship belief and expectations of satisfaction in marital relationships: Implications for family practitioners. *The Family Journal*, 3(4), 298-305.
- Towler, A. J. & Stuhlmacher, A.F. (2013). Attachment styles, relationship satisfaction and well-being in working women. *The Journal of Social Psychology*, 153(3), 279–298.
- Türküm, A. S. (2003). Akılcı olmayan inançlar ölçeğinin geliştirilmesi ve kısaltma çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(19), 41-47.

Extended Abstract

Introduction

Romantic relationships is a very important part of human life. Healthy and fulfilling relationship relationships has been found to be important for university students' well-being and development. However, every relationship does not have the domain of relationship satisfaction. One of the variables which is negatively associated with relationship satisfaction is irrational relationship beliefs. The relationship beliefs are the beliefs that the individuals believe the relationship should be, how the roles should be established. There are various studies revealed that the ones who have ongoing relationship problems have more irrational relationship beliefs than the others (Feeney, Noller, & Callan, 1994). Some examples to these beliefs could be; (a) to want to spend time together all the time, (b) to be understood and empathized without telling anything, (c) to have a desire to experience same feelings and thoughts regarding the same life events and concepts.

The researchers have started to investigate the underlying reasons for irrational romantic relationship beliefs and attachment theory has been found to be a good basement research area. Bowlby's (1969) work introduced the basic premise of attachment theory: the quality of attachment relationships occurs from interactions between infants and their caregivers. The emotional availability and responsiveness of the

caregiver largely determine the nature and quality of this early relationship. Bowlby (1980) conceptualized attachment as a lifespan construct, with children maintaining attachment ties to their parents across childhood and into adulthood. Bartholomew and Horowitz (1991) proposed that four attachment styles—secure, avoidant, anxious and anxious-ambivalent—exist in adulthood and influence the ways in which adults experience romantic love. Numerous studies exploring how an individual's attachment history might affect his or her romantic relationships during adolescence and adulthood. Secure style has been found to be related with, whereas insecure attachment has been found to be relationship problems.

One of the important reasons that university students apply to university counseling centers is found to be the domain of romantic relationships. In the research of the literature in Turkey, no researches have been found that examines the effect of attachment dimensions (fear and avoidance) and irrational romantic relationship beliefs together on the satisfaction of romantic relation. Therefore, in this research the predictor role of attachment dimensions and irrational romantic relationship beliefs on relationship satisfaction has been examined.

Method

This research has been carried out on 434 university students who currently have a romantic relation. In the study, the demographic information form developed by the researcher, Irrational Romantic Relationship Beliefs Inventory (Sarı, 2008) was used to measure the beliefs of university students about romantic relationships and Experiences in Close Relationships-II (Selçuk ve ark., 2005) in order to evaluate attachment dimensions was used. Relationship satisfaction of university students was measured by Relationship Satisfaction Inventory (Curun, 2001). In order to determine the relationship satisfaction precursors Hierarchic Multiple Regression Analysis was used. The hierarchical multiple regression analysis has been implemented in order to determine the rate of how independent variables predict the irrational romantic relationship beliefs of students.

Results

At the end of analyses made, it was understood that extreme expectations and physical closeness dimensions of irrational romantic relationship beliefs predicted relationship satisfaction positively whereas attachment dimensions and gender differences dimension of irrational romantic relationship beliefs predicted relationship satisfaction negatively. The level of relationship satisfaction of female students was found to be higher than male students.

Discussion

The excessive expectations and thinking differently dimensions of irrational romantic relationship have been found to predict relationship satisfaction positively. This result is not parallel with the findings of the previous researches that had been held in Western literature. One of the reasons for this different finding could be the cultural differences. Goodwin and Gaines (2004) found out differences among irrational relationship beliefs between individual and collectivist cultures. In our collectivist culture, it might be that when the partners' experiences high level of expectations and think similar, it could be increasing their level of togetherness. Future studies could be needed to investigate this issue. Another finding of this study is that gender differences dimension of irrational romantic relationship beliefs was found to predict relationship satisfaction negatively. This finding has been supported with the research conducted. The other finding of this study that attachment dimensions fear and anxiety predicts relationship satisfaction negatively has also been supported with the research conducted.

The last find of the study is that gender has a predictor role on relationship satisfaction. The results indicated that female students have lower level of relationship satisfaction than male students. When we look at the research conducted previously, it is observed that the researchers have found out different results regarding gender. Some studies have reported that there is no difference between women and men in terms of relationship satisfaction, whereas some others reported that women has lower level of relationship satisfaction. Further research could be needed in this dimension.

On the basis of this research some suggestions for he practitioners could be mentioned. Psychoeducation programs could be developed towards changing irrational romantic relationship beliefs so that the individuals could have higher level of romantic relationship satisfaction. In addition to this, the relationship development programs based on attachment theory could be offered to the individuals in university counseling centers.